

BIJLAGEN

Bijlage I (Derde ontwerp) richtlijnen, 8 juli 1952 *

Voortzetting van de bevordering der internationale samenwerking (Verenigde Naties, Atlantisch Pact, ratificatie Europese Defensie Gemeenschap, medewerking aan verdergaande Europese integratie; *werkzaam zijn voor een zo vrij mogelijk internationaal handels- en betalingsverkeer*).

Het samengaan met België en Luxemburg blijft op de voorgrond staan. De onderhandelingen over de verwezenlijking van de Benelux worden voortgezet.

Aandringen op internationale overeenstemming tot het verkrijgen van meer stabiliteit in de prijzen van belangrijke grondstoffen.

Medewerking aan de hulp *op verschillend gebied* aan de economisch minder ontwikkelde gebieden.

Bereidheid tot hervatting van de besprekingen met Indonesië over de Nederlands-Indonesische Unie enz., welke in Februari jl. werden opgeschort, teneinde te trachten een verbetering in de betrekkingen tot stand te brengen (dit bedoelt in te sluiten de bereidheid om, als overeenstemming wordt bereikt over nieuwe bevredigende verdragen, mede te werken aan opheffing der Nederlands-Indonesische Unie, wat echter niet bij voorbaat in de Regeringsverklaring tot uiting behoeft te worden gebracht).

Bij besprekingen *met nadruk tot uiting brengen, dat het voor het verkrijgen van goede verhoudingen van het grootste belang is, dat tevens worden opgelost* bestaande geschillen als de kwestie van de wapens van de Blitar en de Talisse, en het zonder berechting in hechtenis houden van Nederlanders en *dat de mogelijkheid wordt geschapen tot een vrijwillige terugkeer van de Ambonezen*.

Indonesische zaken in de plaats van door Minuor in de toekomst te behandelen door het Ministerie van Buitenlandse Zaken *en door die andere Ministeries, welke op grond van hun werkzaamheden daartoe verder aangewezen zijn*.

---

* Regeerprogramma opgesteld door Drees. Bron: ARA, Archief Drees, inv.nr. 6. Cursief weergegeven zijn de laatste wijzigingen op aandrang van de fractievoorzitters van de regeringspartijen: Donker (PvdA), Romme (KVP), Schouten (ARP) en Tilanus (CHU).

Nieuw-Guinea. Nederland zal, mede ter vervulling van zijn verplichting ex art. 73 van het Handvest der Verenigde Naties zowel de economische ontwikkeling van het land als de geestelijke ontwikkeling der bevolking stelselmatig hebben te bevorderen om het in staat te stellen t.z.t. zelf over zijn toekomst te beslissen.

In het gehele Nieuw-Guinea-beleid neemt het belang van deze ontwikkeling een centrale plaats in. Ten aanzien van de autochtone bevolking is rekening te houden met het verband in geardeheid tussen de Papoea's van het gehele eiland.

Bij de besprekingen met de voorzitters der vier fracties is aan de formateur gebleken, dat over het verder te voeren beleid, binnen de grenzen van het in de beide vorige alinea's gestelde, geen overeenstemming kon worden verkregen. Men oordeelde het echter overwegend bezwaarlijk, uit het oogpunt van het Nederlandse belang, op dit gemis aan verdere overeenstemming de besprekingen tussen de formateur en de vier fractievoorzitters te laten afstuiten. Uit een en ander werd de conclusie getrokken, dat de Regering over het te voeren verdere beleid, binnen de grenzen van het in de beide vorige alinea's gestelde, de vrije hand moet hebben, en dat daartegenover de vier fracties eveneens geheel vrij blijven in haar beoordeling van het verdere beleid.

Parlementaire commissie naar Nieuw-Guinea ter nadere oriëntering voor de volksvertegenwoordiging.

De West. Voortgaan met voorbereiding van de nieuwe rechtsorde in het Koninkrijk, waarbij niet noodzakelijk iedere stap op het gehele Koninkrijk betrekking behoeft te hebben (d.w.z. desnoods afzonderlijk met de Antillen).

Bezien van economische en sociale politiek, werkgelegenheidsbeleid, woningbouw en belastingpolitiek in onderling verband, waarbij er naar gestreefd moet worden:

1. dat het monetaire en budgettaire evenwicht wordt gehandhaafd en de uitvoer bevordert;
2. dat de productie en het nationale inkomen stijgen;
3. dat *daarbij* in de verdeling van het nationale inkomen *niet een ontwikkeling plaats heeft* ten nadele van het minder-draagkrachtige deel der bevolking.

Gegeven de structuurwerkloosheid in enkele gebieden en de aanwijzingen voor enige kentering in de conjunctuur in ongunstige richting, zal de werkgelegenheidspolitiek, zowel ter voorkoming van werkloosheid als ter bestrijding van bestaande werkloosheid, van bijzonder groot belang zijn. Doeltreffende organisatie en coördinatie van de organen, belast met de werkloosheidsbestrijding.

Primair is de ontwikkeling van het normale bedrijfsleven. Naast bevordering van de export zijn daartoe van belang vergroting zo mogelijk van de koopkracht in het binnenland en de mogelijkheid van voldoende investeringen voor sterke industrialisatie. Waar de omstandigheden daartoe nopen participatie van de overheid in de investeringen.

Versnelling van de plannen voor de ontwikkelingsgebieden en uitbreiding daarvan over andere noodgebieden. Versnelling waar nodig van openbare, in het

bijzonder ook cultuur-technische werken. *Vorbereiding van verdere plannen op dit gebied, die als dat nodig is met spoed kunnen worden uitgevoerd.*

Krachtige bevordering van verantwoorde emigratiemogelijkheden, met bijzondere aandacht voor de nazorg.

Woningbouw. De bouw van zoveel woningen als mogelijk is, tenminste 55.000, zonder *belangrijke* vergroting van het aantal bouwarbeiders. Voor financieringsprogram ook verder aansturen op overeenkomsten met de verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen voor een vaste regeling, *met dien verstande, dat rekening wordt gehouden met de bevordering van evenwichtige verdeling van de beschikbare middelen over de verschillende behoeften.* Bevordering van deelneming van de particuliere bouwnijverheid aan de voorziening in woningen. Voor arbeiderswoningen onder de tegenwoordige omstandigheden in de eerste plaats woningwetbouw, *waarbij bijzondere aandacht wordt geschonken aan de bouw door woningbouwverenigingen.*

Beslissing over de huurkwestie nadat het advies van de SER is ingekomen. *Enige verhoging is in elk geval noodzakelijk.* Voorts zal te denken zijn aan bevordering van gelijkmaking van huur, eventueel in étappes, van gelijkwaardige oude en nieuwe woningen, met compensatie voor de groepen huurders t.a.v. wie dat mogelijk en nodig is, en aan instelling van een egalisatiefonds, waarin een deel der huurverhoging wordt gestort.

Tijdig ter hand nemen van de voorbereiding van krotopruiming op grote schaal, opdat deze kan worden aangepakt wanneer over enige jaren de bouwbedrijvigheid overigens zou teruglopen.

Sociale politiek. Tot stand brengen van een definitieve ouderdomsvoorziening ook voor zelfstandigen op de grondslag van de sociale verzekeringsgedachte, waarbij bijzondere aandacht is te schenken aan het plan van de Vakcentrales.

Handhaving van geleide loonpolitiek *met dien verstande dat* over de vraag of wijzigingen dienen te worden aangebracht in het thans geldende systeem advies zal worden gevraagd aan de SER. *Daarbij worde ook betrokken de vraag of het wenselijk is loonsverhoging toe te laten in zodanige vorm, dat zij voor investeringsdoel-einden wordt aangewend.*

Bij de kinderbijslag gestand doen de toezegging van verleden jaar, dat grote gezinnen bij de consumptiebeperking niet in evenredigheid meer zouden achteruitgaan dan anderen.

Definitieve regeling van de kinderbijslag voor zelfstandigen op de grondslag van de sociale verzekeringsgedachte.

Landbouwarbeidswet.

Herziening Ziekenfondswezen, *waarbij ook aandacht worde geschonken aan de zelfstandigen.*

Economische politiek. Op de noodzakelijkheid van industrialisatie, productie- en exportvergroting, werd reeds gewezen.

Bijlagen

Bijzondere aandacht voor de verdere ontginning van de nationale bodemrijksdommen.

Krachtige doorvoering van de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie, opdat deze binnen een redelijke termijn over de gehele linie van het bedrijfsleven wordt verwerkelijkt.

Handhaving van dividendbeperking, *met dien verstande, dat over de vraag of wijzigingen dienen te worden aangebracht in het thans geldende systeem advies zal worden gevraagd aan de SER.*

Bevordering van toekenning van een winstaandeel aan de loon- en salaris-trekkenden in zodanige vorm, dat dit voor investeringsdoeleinden wordt aangewend. *Advies hierover zal worden gevraagd aan de SER.*

Een actieve middenstandspolitiek. Hiertoe aanvaarding van de gedachte de omzetbelasting niet meer te heffen bij de detaillist. *Krachtige bevordering van het werk van het Economisch Instituut voor de Middenstand, mede gezien in het licht van doorvoering van de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie ook voor de middenstand. Ingeval van klaarblijkelijke overbezetting, welke niet voldoende door de Vestigingwet wordt bestreden, zal aandacht worden geschonken aan de wenselijkheid bij afzonderlijke wet met behoefte-element te doen gelden. (Voor gemeenten moet mogelijkheid open blijven regelingen te treffen t.a.v. venters, marktkooplieden e.c.).*

Landbouwpolitiek. De landbouwpolitiek zal gericht moeten blijven op verhoging van de productie, bestaanszekerheid voor de werkers in deze bedrijfstak, en zo goed en zo goedkoop mogelijke voorziening in de behoeften van het Nederlandse volk. *Speciale aandacht zal worden geschonken aan het gezinsbedrijf.*

De bevoegdheden van de Minister van Landbouw, tot dusverre berustend op de z.g. Crisiswetgeving, dienen te worden neergelegd in een Landbouwwet, welke aangepast dient te worden aan de wetgeving inzake de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie.

Effectieve regeling van pacht- en grondprijzen is noodzakelijk. Daarbij zijn in acht te nemen de redelijke belangen van de bewerkers van de grond, van de grondeigenaren en van de consumenten.

Krachtige bevordering van herontginning en herverkaveling, in bijzondere gevallen in de geest als op Walcheren.

Een wet op de vervreemding van landbouwgronden is nodig om het ontstaan door vervreemding van onrendabele te kleine bedrijven te voorkomen.

Financiële politiek. *Bij het voeren der budgetpolitiek wordt rekening gehouden met de algemene financiële en conjuncturele situatie, waarin het land zich bevindt. Het is voor 1953 nodig een deel van de gewone middelen te gebruiken voor de dekking van kapitaalsuitgaven of voor versterkte aflossing van de staatsschuld, zowel om stijging van de reeds zeer hoge staatsschuld te beperken en de schuld zo mogelijk te verminderen als omdat het anders zeer twijfelachtig is of de middelen voor de woningbouw en voor werken, noodzakelijk ook terwille van de werkgelegenheid, in voldoende mate zullen worden verkregen. Voor volgende jaren zal dit vraagstuk in het licht van de omstandigheden nader worden bezien.*

Indien enige belastingvermindering mogelijk mocht blijken, bijzondere aandacht geven aan het aspect van de uitbreiding der werkgelegenheid in het bedrijfsleven, aan de wenselijkheid de verbruiksbelasting te beperken teneinde de kosten van levensonderhoud te verlagen en aan het vraagstuk van progressie in de inkomstenbelasting, in het bijzonder met het oog op de middengroepen. In elk geval geen verschuiving in de verhouding tussen directe en indirecte belastingen, die de sociale rechtvaardigheid in het gedrang zou brengen. In verband met de zware lasten, die op de bevolking drukken, is bij de uitgaven soberheid en efficiency dringend geboden.

Defensie. Vasthouden aan het vierjarig financiële plafond voor uitgaven voor de defensie en daarmee verband houdende taken, waaromtrent verleden jaar overeenstemming werd bereikt. De hiervoor gevoteerde belastingen opnieuw bezien, indien de opbrengst daarvan het geraamd bedrag belangrijk mocht overschrijden. Vergroting van de efficiency zal de reële betekenis van de toegestane bedragen voor de defensie kunnen doen stijgen.

Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. Onderzocht zal worden of voor leerlingen van de lagere school (eventueel voor leerplichtige leerlingen in het algemeen) het schoolgeld ware af te schaffen dan wel de regeling ware te vereenvoudigen. Tevens zal worden onderzocht of meer belastingfaciliteiten nodig zijn voor kinderen in opleiding of voor kosten van eigen studie.

Verruiming studietoelagen.

Bevordering cultuurpolitiek.